

Llibres

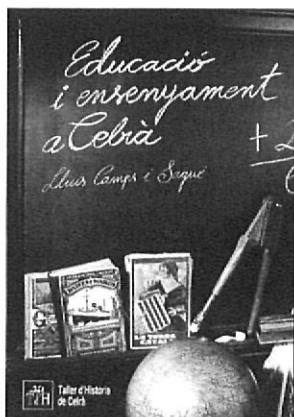
L'ensenyament a Celrà

Lluís CAMPS I SAGUÉ.
Educació i ensenyament a Celrà.
 Taller d'Història de Celrà.
 Celrà, 1999.
 135 pàgines.

Aquesta és la quarta publicació del Taller d'Història de Celrà d'ençà de la seva creació, l'any 1993, i sota el títol d'*Educació i ensenyament a Celrà* aprofundeix en una part més de la història col·lectiva del municipi. A partir de la recerca realitzada entre els documents de diferents arxius i la informació extreta de testimonis orals i gràfics, Lluís Camps i Sagué ha anat desbrossant la història de l'ensenyament a Celrà des dels primers documents històrics, que daten del segle XVII, fins als esdeveniments de l'última dècada del segle XX.

Al llarg del llibre, l'autor combina els aspectes més destacats de la història de l'ensenyament local amb referències a normatives, decrets, lleis i successos d'àmbit nacional i estatal, fet que converteix l'obra en un bon document per a tothom interessat en el camp de l'ensenyament.

Els primers mestres de minyons i el naixement de l'escola pública celranenca enceten el llibre, que s'endinsa ràpidament en l'ensenyament durant el segle XX, fent esment tant de les escoles públiques com de la tasca escolar realitzada per les

monges dominiques durant gairebé un segle. A l'ensenyament públic de principi del segle XX destaca la docència del mestre Pere Bonavia i Cristina, de l'escola de nens; i més endavant, amb la República, la duplicació del nombre de mestres de l'escola pública i l'habilitació de l'edifici de La Cooperativa com a centre escolar.

La inauguració de l'escola pública L'Aulet, a mitjan dels 70, va ser un punt cabdal en la història de l'ensenyament a Celrà. L'escola s'inicià sobre la base de la participació de l'alumnat en la dinàmica del centre, així com en altres activitats (sobretot teatrals) dirigides a reforçar l'aprenentatge i la formació personal, cosa que la nova estructura escolar facilitava. Un altre fet important va ser l'obertura de l'Institut d'Ensenyament Secundari, el curs 1996/97.

L'obra es tanca amb tres breus capítols que fan referència a la Junta Local d'Instrucció Primària, la Llar d'Infants i les Biblioteques Celranenques, i que obren camí per a noves recerques sobre el tema.

Tot plegat, un document que malgrat que l'autor afirmi que el lector no hi trobarà cap mena d'interpretació històrica ni pedagògica, esdevé un recull d'informació acurat i una important obra per a la història de celranencs i celranenques.

Anna Planas i Lladó

La primera història del català

Antoni de BASTERO,
Història de la llengua catalana.

A cura de Francesc Feliu.
 Eumo - Universitat de Vic - Universitat de Girona, 1997.

No és un tòpic afirmar que la història de la llengua i la cultura catalanes del segle XVIII és la més mal estudiada de totes, perquè darrere una perspectiva històrica i social molt complexa, s'hi entrecreuen diverses opcions estètiques que encara demanen moltes clàrificacions: la noció de progrés, la cultura popular, el racionalisme, la unitat lingüística dels estats moderns, etc. Les conseqüències de la Guerra de Successió (1701-1716), que es deixaren sentir al llarg de tot el segle, van afectar també el conreu del català, i van limitar-ne l'ús en l'esfera oficial i en l'àmbit de la literatura culta.

Sota el domini borbònic que tant va limitar la nostra personalitat com a poble, trobem la figura d'Antoni de Bas-

tero (1675-1737), canonge de la Seu de Girona, on era bisbe el seu germà Baltasar, i que il·lumina el raquític panorama de la cultura catalana durant la primera meitat del segle XVIII. Bastero, que en 1710 es va traslladar a Roma com a canonge per resoldre-li un plet eclesiàstic, s'hi va quedar catorze anys atrapat per la guerra, perquè l'acusaven d'austriacista. Allí, en un país de provada tradició pels estudis de textos antics, va tenir ocasió de millorar els seus coneixements filològics (etimologies i gramàtica comparada), de publicar el primer volum d'un diccionari sobre la llengua dels trobadors i de redactar una història de la llengua catalana, que va restar inacabada, manuscrita, per la seva mort. D'aquesta obra n'ha pervingut gairebé sencer el llibre primer i una part del tercer, els quals han estat admirablement estudiats i editats per Francesc Feliu, professor de literatura catalana a la Universitat de Girona. Bastero és un dels precursors dels estudis lingüístics, el primer filòleg català, en un sentit modern, que s'aplicà a estudiar la identitat lingüística del català en relació amb l'occità. Feliu exposa el sentit i context d'aquesta *Història*, en la qual Bastero defensava —segons els coneixements de la ciència lingüística de l'època— la identitat del catalanoprovençal o llengua romana davant les altres llengües, alhora que resalta el paper importantíssim que Catalunya va exercir en la naixença del provençal, la llengua de cultura per excel·lència